Published and distributed under permit (No. 701), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 164. — Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 18. липня, 1922. — VOL. XXX. — No. 164. — Jersey City, N. J., Tuesday, July 18, 1922. — THREE CENTS

ВУГЛЕВА КОНФЕРЕНЦІЯ РОЗБИВАЄТЬСЯ

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ ВІДКИДАЄ ПРОПОЗИЦІЮ ГАРДИНГА

ВАШІНГТОН, 15. липня. — Майнерська юнія Де Юнайтид Майн Веркерс відкинула іменем страйкуючих майнерів твердого та мягкого вугля пропозицію президента Гардинга закінчити страйк через розємний суд.

Рішення дати таку відповідь президентови запали нині на двох коротких засіданях юнійного „комітету політики".

Головною причиною відкинення пропозиції Гардинга було те, що президент домагався, аби страйкуючі вуглекопи вернули до праці, ще заким справа їх заплати буде остаточно вирішена.

ВУГЛЕВІ БАРОНИ ВІДКИДАЮТЬ ЗАКЛИК ПРЕЗ. ГАРДИНГА

ВАШІНГТОН, 16. липня. — Представники властителів копалень мягкого вугля вислали до президента Гардинга листа, в котрому заявляють, що більшість властителів не годиться на його пропозицію відбути спільну конференцію з представниками майнерських юній в справі полагодження суглевого страйку.

КОНФЕРЕНЦІЯ МЕЖИ ПРЕЗИДЕНТОМ ТА ПРОВІДНИКАМИ ЗЕЛІЗНИЧИХ ЮНІЙ

ВАШІНГТОН, 15. липня. — З Білого Дому, резиденції президента Злучених Держав, видано офіціяльний комунікат, що президент Гардинг відбув двогодинну конференцію з Е. Ф. Греблем, президентом юнії робітників занятих удержуванням зелізних доріг та в зелізничих варстатах, і з Фредом Л. Фінком, законодатним представником згаданої організації.

Оба представники зелізничих юній предложили президентови Гардингови протест проти ігнорования рішень Зелізничої Ради зелізницями. Президент заявив, що уряд довідався отсе пораз перший про нарушенне сих рішень зелізницями та похвалив юнії за предложенне своїх жалів урядови.

Він запевнив юнійних представників, що уряд буде старатися, аби конгрес вніс відповідні поправки до закона про Зелізничу Раду, та що уряд буде стреміти довести до нової конференції в ціли полагодження ріжниць межи обома сторонами.

БОРОТЬБА ЗА МИТОВИЙ ЗАКОН

ВАШІНГТОН, 15. липня. — Сенат відкинув нині пропозицію загорілих прихильників високого мита на заграничні товари, котрі хотіли, аби високі митові оплати за заграничні фарби обовязували довше як решта литового закона.

Проти сеї постанови голосували не лишень демократи, але й богато „збунтованих" републиканців.

НОВА ПАРТІЯ

НЮ ЙОРК, 15. липня. — Тут відбулися перші основательні збори нової американської партії, що має називатися Обєднаною Робітничою Партією (Юнайтид Лейбор Парті).

Партія являється обєднанем кількох партій; в ній обєднались соціялісти, члени Фармерської Робітничої Партії та деякі юнії.

Зїзд заявився проти приняття в ряди партії комуністів.

ФАРМЕРИ ПОМАГАЮТЬ СТРАЙКАРЯМ

ДЕНИСОН, Тексас, 15. липня. — Тут відбувся нині великий похід зелізничих страйкарів, в якому взяло участь кілька тисяч робітників.

При кінці походу вручено страйковому комітетови як дарунок околичних фармерів кілька вагонів поживи, як масла, яєць, курячого мяса й кукурузи. Пожива ся має бути роздана межи страйкарів.

КЛОПОТИ ЗЕЛІЗНИЦЬ ЧЕРЕЗ СТРАЙК

БОСТОН, Месечузетс, 16. липня. — Коло міста Ст. Джансбері, Вермант, виколіїлася частина особового поїзду, при чому покалічилися кількох пасажирів, декотрі з них тяжко. Зелізничий заряд складає вину за випадок на страйкуючих зелізничих робітників, ба навіть каже, що страйкарі підкладали бомбу під поїзд.

Сей самий заряд каже, що сього самого дня малощо не прийшло до ще двох зелізничих катастроф. Аж в двох місцях на зелізничих торах мав хтось зложити грубі зелізничі поріги, які легко булиби викликали катастрофу, якби не то, що ведучі поїзди машиністи в час зочили перешкоду і її усунули.

ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА МЕЖИ СТРАЙКАРЯМИ ТА СТРАЙКОЛОМАМИ

ШІКАГО, 16. червня. — Вчора захоріло понад 60 страйколомів, занятих зелізницями на місце страйкарів. Міські власти розвели слідство і переконалися, що причиною захоріння було затроєне молоко, котре роздавали робітникам уряди зелізниць.

Нині захоріло через ту саму причину знов 10 робітників. Захорілося теж кільканайцять полісменів, що стояли на сторожі коло зелізничих варстатів і дістали молоко від зелізничого заряду.

Поліція слідить за тим, хто затроїв молоко.

БОРОТЬБА В КРАВЕЦЬКІЙ ЮНІЇ СКІНЧИЛАСЯ РОЗГРОМОМ БОЛЬШЕВИКІВ

НЮ ЙОРК, 16. липня. — Як показує вислід недавно відбувшихся виборів до кравецької юнії Інтернешенел Лейдіс Гармент Веркерс Юніон, боротьба межи комуністами та поміркованими покінчилася страшним розгромом большевиків.

Прихильники большевиків дістали всего 1,979 голосів, тоді як їх противники дістали 21,605 голосів.

УКРАЇНЕЦЬ ПРОФЕСОРОМ В АМЕРИКАНСЬКІЙ РІЛЬНИЧІЙ ВИСШІЙ ШКОЛІ.

В рільничій висшій школі в Ракі Форд, в стейті Колорадо, є професором Українець Олександер Неприцький-Грановський.

Він прибув до Америки тому 9 літ, покінчивши студії в російських школах на Україні. Вже тоді його імя було звісне серед Українців яко одного з талановитих молодих поетів. Тут кілька літ працював він яко редактор видавництв Просвітної Комісії У. Н. Союза. Опісля, одержавши стипендію від У. Н. Союза, пішов до Колорадо студіювати агрономію. По скінченню студій вступив був до американської вчасі світової війни і тоді яко офіцир студіював в Парижі в сорбонському університеті.

По повороті з армії обняв посаду професора в рільничій висшій школі в Ракі Форд, Колорадо.

Сього року весною був попис учеників сеї школі, в якому першенство здобули ученики проф. Грановського. Про се пишуть в довших звідомленнях тамошні американські газети.

Нам мило згадати про успіх Українця в американському шкільництві тимбільше, що проф. Грановський є стипендистом У. Н. Союза, і то одиноким, котрий, осягнувши становище, сю стипендію сплачує.

Слід ще згадати, що проф. Грановський попри свої фахові праці не забуває теж і про свій рідний та виголошує в американських інституціях в ріжних містах на Заході виклади про Україну.

РУМУНСЬКЕ ЗАРЯДЖЕННЯ.

Румунські власти зарядили, що всі чужинці мають зараз по прибуттю і Румунію зголоситися в найблизшім поліційним уряді, як також мають зголоситися там свій відізд. За непримінення до того зарядження грозять Румуни вязницею до 1-го року.

ОГНІ В ГАЛИЧИНІ.

Ще не перестали димитися попелища по пожежах, про які ми кілька днів тому писали, а вже приходиться занотувати нові, що посліднимы днями знищили людського майна в десятки міліонів вартости. В Пітричах, пов. золочівського згоріло 4 загороди з 12 будинками, в Кисселі, пов. бобрецького, 4 загороди з 18 будинками, в Суховоли, пов. пішанівського, 3 загороди з 14 будинками, в Братківцях, пов. стрийського, 1 загорода, у Ветлині, пов. ярославського, 1 загорода, в Полянці, пов. львівського, 4 загороди з 10 будинками, в Пукові, пов. рогатинського, 1 загорода, в Майдані, пов. надвірнянського, 1 загорода, в Рогатині 1 загорода а в Лисци, пов. богородчанського згоріла церква з цілим урядженням і утварю. Це страшні жнива пожежі з несповна одного тижня. Дві третини пожеж приключилися від громів, одна третина з необережности полишених без догляду малих дітий. З погорільців ледви одна двайцята часть була обезпечена від огню. **Церков в місточку Лисци, біля Богородчан, була обезпечена від огню на двайцять тисяч марок.** Що сегодня за ці гроші можна побудувати чи купити, вже тепер знають „дбайливі" о церковне майно лисецькі міщани з панотцем во главі. Обезпечена сума не вистарчить на збудування малої каплички не то церкви, а де ще урядження, де утвар? Населенне знищене війною не може стягнутись на будову нової церкви. Отсе в коротким часі вже друга церква впала жертвою пожежі. Перша згоріла в квітни в Ганусівцях біля Станиславова. Там парохіяльний комітет занедбав заплатити асекураційну премію і через те утратив право до відшкодовання. Тут знов обезпечили будову на маловартну ціну. І тут і там винуватцями мітети парохіяльні.

САМОВБИЙСТВО ПОЛІЦИЯНТА.

У свойого тестя Яна Чухрая на Знесіню коло Львова застрілився стійковий поліц. Е. Мабуш.

СТАРАННЯ МЕКСИКАНЦІВ О ПРИЗНАННЄ МЕКСИКАНСЬКОГО УРЯДУ

МЕКСИКО, 16. липня. — Президент Мексика Обрегон вислав приказ свому міністрови фінансів Де Ля Гуерті, котрий тепер пробуває в Ню Йорку, щоби він сейчас виїхав до Вашінгтону на конференцію з американським урядом в справі визнання теперішнього мексиканського уряду.

ПОПУЛЯРНІСТЬ КНИЖКИ БУВШОГО НІМЕЦЬКОГО ЦІСАРЯ.

ЛОНДОН, 15. липня. — Бувший німецький цісар Вільгельм II. заключив уже цілий ряд умов з ріжними світовими газетами в справі друковання його книжки споминів.

Межи сими часописями є кільканайцять найбільших американських газет, 5 французьких газет з Парижа, 14 французьких провінціональних, 2 французькі в кольоніях, велике число газет в Англії та англійських кольоніях та в других частях світа.

Се все вказує на велике зацікавленне людий питанием, як бувший цісар Німеччини пояснює вступленне Німеччини до світової війни і свою ролю в ній.

ТРАГЕДІЯ СТРІЛЬЦЯ-ЕМІГРАНТА.

В Літомеричах на Чехословаччині застрілив дня 14. ц. м. український стрілець Кость Бобяк дівчину Анну Біманову, а потім сам убився вистрілом з револьвера.

В ОДЕСІ.

На зборах „Ліберального Союза" в Венеції муніціпальний радник того міста А. Перетц, вернувший з Одеси, виголосив виклад про положения в тім місті.

„Коли ми причалили до пристані — говорив Перетц — на наш пароплав піднялись чекісти. Їх було 8. Вони були босі, озброені в револьвери, які сторчали з кишень. Їх загальний вид був відражаючий.

Пасажири були виставлені на ряд напастей. Пароплав зразу окружили голодні. Моряки і пасажири кидали їм хліб, причім прийшло до бійки. Вкінці червоноармійці розігнали цих нещасних.

Після 2-денних переговорів, большевики позволили кільком італійцям відвідати місто, за що вони мусіли заплатити по 10 міліонів рублів від особи.

Ми вибрались до міста малими групками. Прегарні доми, вулиць і бульварів майже опустіли. Вікна повибивані. На хідниках купи сміття. Під одною стіною ми побачили присолоненого трупа. Біля міського театру валялись трупи коний. Голодні собаки розбирали їх. Воздух в місті невиносні.

З театру пішли ми на почту. Будинок переповнений людьми. Довкола валяються трупи. Віддихати неможливо.

Візники в Одесі — рідкість. Нечисленні повозки служать до перевозу трупів. На вулицях можна стрінути теліжку, наповнену трупами. Їх вивозять за місто і палять.

На Куликовім полі при якімсь будинку стоїть караул. Рядом валяється труп, на якого прохожі не звертають ніякої уваги. Одначе всі страхіття видно щойно в робітничих кварталах.

Одеса без води. Населення стоїть довго при нечисленних криницях, стережених красноармійцями. Недостаток води помагає епідеміям доповнити страхіття голоду. Багато домів в Одесі розбирають люде на паливо.

В місті продовжується „робота" чрезвичайки, яка кождої ночи розстрілює по кілька десяток людей. Промисловість Одеси завмерла. Довкола міста поля необсіяні. По селах мають випадки людоїдства.

МОСКВА ЗНОВ ПРОБУЄ СКЛЕЇТИ КОНФЕРЕНЦІЮ

ГАГА, 16. липня. — Московські делегати на гагську конференцію написали нині листа Патинови, голові центральної комісії, в котрім вони стараються наново навязати зносини з представниками західно-европейських держав. Вони просять сі держави подати суму, яка на їх думку малаби бути відповідним відшкодованием за добра, сконфіскованні в Росії.

ПОСЛІДНІ ХВИЛІ ГАГСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ГАГА, 15. липня. — Патин, президент центральної комісії, вислав до Максима Літвінова, голови російської делегації, повідомлення, що субкомісія для довгів признала дальшу дискусію з Москалями за злишну й непотрібну.

Ся заява стоїть в повній згоді зі заявою сеї підкомісії дня 14. липня.

Місцеві газети згідно заявляють, що конференція покінчилася повним фіяском.

МОСКВА ЗНОВ СТЯГАЄ ЗБІЖЕВИЙ ПОДАТОК З НАСЕЛЕННЯ

МОСКВА, 16. липня. — Московські советські газети оголосили нині новий збіжевий податок, який селяни мають заплатити советським властям з теперішних жнив.

Податок збільшається в міру маєтку податковця, доходячи в случаю найбогатших мужиків до висоти 20 процент (тобто одної пятої збору).

Податковий декрет обнимає московські та українські губернії, а зате не обнимає Туркестану та Східного Сибіру.

ЗАПОВІДАЮТЬ СКОРИЙ ПОВОРОТ ЛЕНІНА

МОСКВА, 16. липня. — Др. Н. Семашко, комісар публичного здоровля, заявив газетярям, що Ленін вже на стільки подоровів, що незадовго верне назад до свого уряду.

НІМЕЧЧИНА ДОМАГАЄТЬСЯ ДАЛЬШОГО ОБНИЖЕННЯ ЇЇ ОПЛАТ

ПАРИЖ, 16. липня. — Німецький уряд предложив алійтській репараційній комісії дальші домагання щодо вратовання Німеччини від економічної руїни.

Сим разом Німеччина жадає, щоби її торожанам признано три-літню мораторію (проволоку в сплаті довгів) щодо довгів, які вони винні Франції та Французам.

Алійтська репараційна комісія, котра перебувала послідними часами в Берліні, де вона студіювала фінансове положення Німеччини, вертає тепер до Парижа, і там видасть рішення в справі німецьких домагань.

ПОЛЬСЬКІ КЛОПОТИ З МІНІСТЕРСЬКИМИ КРІЗАМИ

ВАРШАВА, 16. липня. — Голова польського „паньства" Пілсудський видав публичний відклик до всіх польських партій, яких є аж 11, щоби вони виделегували до нового кабінету людий практичних і знаючися на ріжних галузях адміністрації. Інакше Польщі грозить поважна небезпека, на думку Пілсудського.

ПОГОЛОСКА ЯРО ГРОЗЯЧУ ЕКСКОМОНІКАЦІЮ (ВИКЛЯТТЄ) ЧЕСЬКИХ КСЬОНДЗІВ

РИМ, 15. липня. — Папський уряд, як зачувати, має незадово кинути екскомунику (виклятте, виключенне з церковної звязи) на всіх римо-католицьких священиків, які свого часу (зараз по скінченню війни) були збунтувалися проти Риму і зажадали ріжних реформ римо-католицької церкви в Чехії, межи иничим: права правити богослуження народньою мовою, права священикам женитися, та права самоуправи для чеської церкви з правом вибору епископів.

З ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, 15. липня. — Війска національної айриської армії добули по чотирох днях завзятої та кровавої боротьби місто Колуні і забрали при тій нагоді велику скількість плінників, зброї, амуниції й бомб.

В деяких околицях Ірляндії боротьба ведеться ще далі. Довкола міста Лимерок йде дуже завзята битва.

ПІСЛЯ ЗАМАХУ НА ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА

ПАРИЖ, 15. липня. — Президент Франції Мільран за послідний день діставав велике число конгратуляцій за щасливе вратуванне життя підчас замаху французького анархіста Бувета. Межи конгратуляціями є привіт від представників Америки та Німеччини.

Поліція, котра почала слідство в справі замаху, каже, що виновник його, Густав Буве, є чахотником в послідній стадії. Він був редактором і складачем анархістичної газетки „Анархістична Молодіж". Послідними часами він жив без знакомих в одному готелю, куди його привезла французька анархістка Лінтоль, котру свого часу підозрівано за участь в бомбовім замаху на поліцію в жовтні 1921. року, котрий ранив кількох полісменів.

УТВЕРДЖУЮТЬ СОЦІЯЛІСТИЧНЕ ОБЄДНАННЄ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛИН, 15. липня. — Президент німецької републики Еберт відбув ряд конференцій зі своїми міністрами та провідниками партій соціялістичної та соціялістичної независлої. Загально догадуються, що на сих конференціях постановлено утвердити недавне обєднанне сих двох партій через віддання якихсь міністерських портфелів представникам независлої соціялістичної партії.

АРАБИ Й ХРИСТІЯНИ ПРОТИ ЖИДІВ В ПАЛЕСТИНІ

ЄРУСАЛИМ, 15. липня. — Нині покінчився дводневний демонстраційний страйк, викликаний Християнсько-Магометанським Союзом для протесту проти умов англійського мандату над Палестиною, предложеним Лізі Народів.

Страйк відбувся спокійно.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СКІЛЬКИ ЗЛОЖЕНО НА ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ?

Український Народний Союз	$ 3.000.00
Провидіння	3.000.00
Український Банк в Клівленд, О.	1.000.00
Церкви, Парохії, Громади, Комітети, Школи, Клюби і т. п.	3.710.00
Поодинокі Братства і Товариства як відділи запомогових організацій	16.400.00
Священики	4.740.00
Поодинокі особи	79.557.00
Разом зложено на Позичку	$111.407.00

НЕВДАЧА ҐАҐСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вигляди ґаґської конференції, яка мала вивести на чисту воду відношення межи большевиками та західно-європейськими державами, дуже безнадійні. Так як тепер справи стоять, хиба одно чудо може вратувати конференцію від повного розбиття і пустити її назад в рух.

Невдача сеї конференції не однакова для ріжних сторін, що в ній беруть участь.

Без сумніву вона найменче невдачна для Франції та Бельгії, які загалом не хотіли її поводження, бо вони опираються на тому, що большевицька Росія має бути розбита, хиба що большевики підпишуть цироґраф, що вони перестали бути большевиками.

Менче щасливим є закінчення конференції для Англії та тих держав, що придержувалися її політики, стремлячої до привернення яких-таких нормальних політичних та економічних умов в Европі та до загладження ворожнеч межи старими та новими державами для мирної праці коло ратування останків европейської культури. Англія мусить відчути невдачу ґаґської конференції як поважну невдачу своєї заграничної політики, хочби з сьої невдачі не було для неї ніяких поважних наслідків.

Зате найтяжче мусять відчути невдачу в Газі ті держави, яким мир в Европі потрібний доконечно до життя. Сюди належить в першій мірі Німеччина, котра сподівалася дійти почерез Ґенуу та Гаґу до якогось зближення зі своїми недавніми ворогами, передовсім з Францією. Невдача в Ґенуї та Газі значить для Німеччини покищо дальше треванне французької політики видушування з німецького народа послідної каплі живучої крови.

Ще тяжчі наслідки потягає за собою невдача в Газі для Росії. Для большевицького уряду Ґенуя та Гаґа мали стати базаром, на котрім вони мали продати природні богатства та працю народів, загорнених большевицьким штиком під Москву. Там московські баришівники мали продати українську пшеницю, вуголь та зелізо, ґрузинську нафту, кавказькі ліси і самих Українців, Ґрузинів, Татарів, Вірмен західно-европейським капіталістам, і за одержані капітали з продажі заплівувати розростаючісі виломи в будові большевицької держави. Большевицька політика на тих конференціях, однак, шванкувала дуже поважно під одним зглядом. Большевицькі делеґати в Ґенуї та Газі були поставлені в дуже скрутне положенє: їм приходилося з одної сторони продавати капіталістам народи та робітників і селян, а з другої сторони далі удержати серед народів віру в большевицьку казку, що большевики хочуть самоозначення націй, а серед робітників та селян казку, що большевики хочуть їм божого царства на землі. Комісарам треба було ставити свічку богови капіталізму і огарок революційній примарі, ними самими викликаній.

Оба „боги" показалися дуже зависними один на другого. Большевицькі лідери скоро побачили, що як вони вдоволять одного „бога", то другий буде гніватися. Вдоволять другого, то втратять ласку першого. Показалося трудним гнати за двома заяцями. Навіть московські кловни показалися нездібними їздити на двох кониках. Через свої змагання їздити на двох конях рівночасно московські комісарі не найдилися навіть на одному кони. Вганяючи за двома заяцями вони не піймали ні одного. Висунувся з під них і революційний і капіталістичний коники. Пропав і капіталістичний і революційний заяць. Не дістали капіталу від капіталістів, і втратили революційну славу. Се перша поважна невдача московської большевицької дипльоматії, яка досі звичайно потрафила і революційну цноту зберігати і капіталику придбати.

Тим пояснюється запопадливі зусилля большевицької делеґації витягнути з гробу неживого трупа конференції і наново вдути в нього духа життя. Тепер вони вже навіть годяться полювати на одного заяця, коби лишень дістати гроша на підперте схиляючоїся рудери совєтської „єдіної та неделімої" імперії.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Допомога голодних на Україні від їх братів. Польща заборонила Українцям в Галичині вести допомогову акцію.

(Від власного кореспондента).

„От повітря, града, огня й війни — сохрани нас, Господи!" — співають у церкві.

Ся пісня-молитва зродилася тоді, коли чоловік почував себе безсильним супроти елементарних сил природи безсильним.

Пошесть, голод, огонь і війна видавалися йому таким всесильними його ворогами, що тільки всемогучий Бог міг його спасти від них.

Та на **пошести** знаходив людський ум що-раз ліпші ліки.

Голод при теперішніх способах продукції і комунікації видавався нам, сучасним, казкою давно минулих днів.

Памятаю, як ще був малим, мій покійний батько, селянин, оповідав про голод з оповідань свого батька, мого діда. Казав, що люди їздили до Румунії за збіжем, що вмирали на грошах, за які не було можна купити їсти. І додавав: „Тепер не те. Тепер, коби гроші, а залізниця привезе збіже аж з Америки!"

Так відбивався поступ в способах продукції й комунікації. поступ, який витворив світове господарство, в розумінню села.

Огонь — перестав бути тим страшним явищем, про яке говориться в церковній пісні-молитві. А в окремих випадків мали ми огневі обезпечення.

Навіть **війну** державні мужі й учені думали як не унеможливити, то бодай обмежити й ублагороднити, замикаючи її в норми міжнародного права.

• • •

Одначе прийшла війна і привела з собою всіх своїх союзників.

І огонь, у найріжнороднійших видах, як конечний наслідок новочасної военної техніки, — огонь, який нищив не окремі оселі, а цілі країни.

І **пошести**, які гуляли особливо на українських землях, де війні кінця не має.

І в кінці **голод**, який тепер є найсильнішим володирем на зруйнованій війною українській землі.

• • •

Такий голод, що від нього вже вмерли міліони українського народу, а дальші міліони ждуть неминучої смерти.

Такий голод, що батьки й матери з'їдають власні діти.

Такий голод, що грозить перемінити українську землю в безлюдну пустиню — добич для ворогів-сусідів.

• • •

Коли зійдеться разом кількох Українців, темою розмови звичайно стає голод.

І знаєте, про що говорять?

Про ті величезні богатства природи, які були колись власне в тих частях України, які навіщені тепер найстрашнійшим голодом: в Херсонщині, Катеринославщині, Таврійщині.

Описують ті безмежні лани пшениці, ті величезні транспорти українського хліба, які йшли з українських пристаний до Европи, ті гори ярини й овочів, які бачили що літа по базарах, ту казочну дешевизну.

Як серед пісків Сагари втомленим очам подорожного привиджується марево зеленої ґази, — так сиіам богатої колись української землі згадуються її колішні богатства.

І вириваються крик здивування, обурення і розпуки:

Що треба було зробити, щоби таку богату землю довести до того, щоб люди вмирали з голоду!

• • •

Що треба було зробити? У відповідь на се можна би написати цілі томи. Або—можна сказати одним реченнєм:

Треба було її знищити так, як її знищила окупаційна влада Совітської Московщини.

Скажуть, що се твердженне тенденційне, подиктоване ворожнечею до того „нового життє", який несе совітський лад.

Не хочу тут про се розводитися, а тільки наведу пару уваг з жерела, якому такої ворожнечі не можна закинути.

Передімною львівська „Земля і Воля" (ч. 11. з 16. червня), орґан української соціяльно-демократичної партії, часопис, який все виступає в обороні Української Соціялістичної Рядянської Республики.

Читаємо там в статті „Голод і діти на Україні":

„Розуміється, що радянська влада, поставлена перед альтернативою політичної смерти або тяжкої економічної руїни, **мусіла вибрати сю послідню**" (себто економічну руїну).

В статті „Внутрішнє положенне України" читаємо знов про те, що надії на великий продовольчий податок*) заведли, бо урожай на Україні не дописав. Далі читаємо:

„Наслідком того добровольчий податок мусів бути обмежений. Але **завдяки щирій праці радянських установ** і добрій волі сільського населення продовольчий податок був усе таки вповні виконаний. **Чинна допомоги червоної армії** при зборі урожаю й доставі податку в продуктах підіграти неабияку ролю. Є надія, що запас збіжа, який знаходиться вроспорядженню Ради Народніх комісарів, **вистане для прокормлення червоної армії, деяких важнійших установ**, забезпечення засівів на 1922 рік і навіть деякої допопоги голодуючому населенню".

Перекладіть сі слова на звичайну мову — і впаде, що „щира праця радянських установ" та „чинна допомога червоної армії" так обдерли українське населення з усіх земельних плодів, що наслідком сього на Україні запанував голод.

І ще одна виписка з тої самої статті:

„Посуха і неврожай поширилися головним чином на пять найбільше урожайних губерній України, в яких більшість становить куркульське населення".

„Куркулами" називаються в рядовій радянській мові **заможне селянство.** „Посуха й неврожай" не обернули би були тих пять найбільше урожайних губерній в країну голоду, якби не похід радянської влади проти „Куркулів". Тут перше всего треба шукати причини голоду в „щирій праці радянських установ" та „чинній допомозі червоної армії".

• • •

Та про те, хто завинив і чи можливий ратунок, — може иншим разом.

Тепер — про те, як відзивається на крик розпуки голодних братів Великої України українська Галичина.

Ви знаєте, як важко живеться українському народови в Галичині в польській неволі. Не тільки війна його знищила, — але нищить ся його що дня і що години польська окупація.

Скільки маєтку зрабувала Польща в українського народу за три роки польської окупаційної влади, не перечислиш би. Тільки в сім році здерла вона з нього „державної данини" на міліярди польських марок.

А скільки український нарід мусить складати, щоб за спокоїти ті свої найконечнійші потреби: політичні, культурні, господарські, філянтропійні, які в національних державах за спокоює для народу держава!

В Галичині Польща здирає з українського народу податки на **ворожі польські потреби**, а український нарід мусить на свої власні потреби складати окремо.

А одначе, не вважаючи на своє важке положенне, українське громадянство Галичини приступило до акції допомоги голодним братям на Великій Україні з таким одушевленнєм, з яким приступаються тільки до **святого діла.**

Для ведення акції завязався „Краєвий Комітет до помочи Голодній Україні", в якій увійшли визначні громадяни з цілого краю усіх політичних напрямків. Сей комітет вибрав окремий „Комітет Праці" для технічного ведення справи. Утворено повітові й місцеві комітети. Назначено день 3 червня **днем національного посту.** Видатки, потрібні на прожиток того дня, призначено на цілі до помочи.

В цілім краю посипалися складки в плодах і грошах.

Пляновано поживу окремими потягами перевозити на Україну і там розділювати.

Грошеві складки за пару тижнів осягнули суму понад 10 міліонів польських марок.

Одначе — польська окупаційна влада **заборонила цілу акцію.** Зібрану поживу жандармерія почала конфіскувати, за збиранне грошевих складок адміністрація по краю почала грозити карами.

В кінці львівська дирекція поліції наказала краєвому комітетови **спинити діяльність** заявляючи, що найперше він повинен предложити свої статути до затвердження адміністраційній власти і ждати на затвердженне. А діяльність може розпочати аж тоді, як осягне затвердженне. До того часу не вільно йому вести діяльности, під загрозою кари.

Бачите, Браття, що значить бути в неволі!

Український нарід в Галичині, хоч сам дуже бідний, хотів останнім поділитися з голодними братами на Великій Україні. Але Польща — не позволяє! Бо Польща не хоче, щоби український нарід на Великій Україні дістав яку-небудь поміч від голоду. Польща хоче, щоб як найбільше Українців згинуло від голоду!

Та на сім не кінчиться польський злочин. Рівночасно польські власти насильно збирають по українських селах складки **на Поляків, яку знаходяться в Совітській Росії й Радянській Україні.** Український хліб має піти на ратунок небратів-Українців, але **ворогів-Поляків!**

Так знущаються над українським народом Польща!

• • •

Також у Відни утворився Комітет „Голодним України", до якого ввійшли представники всіх українських партій та організацій.

Віденський Комітет в своїй відозві подає також адреси, на які можна посилати поміч на Україну. Сі адреси такі:

Українське Наукове Товариство, Київ Велика Підвальна 36, на руки п-ні Наталії Ткаченко.

Українська Академія Наук, Київ, Бульвар Шевченка 14, в розпорядженнє проф. Е. Тимченка і К. Чепурковського.

Медична Академія в Київі в розпорядженнє Евг. Черняхівського.

Український Відділ Університету (Інститут Народньої Освіти) в Київ в розпорядженнє Олександра Грушевського.

Український Національний Театр в Київі, Троїцька площа, в розпорядженнє Івана Марьяненка.

На сі адреси можна посилати допомогу через міжнародні запомогові організації.

• • •

Українські організації в Чехо-Словаччині також організують допомогу голодним на Україні.

• • •

Словом, де тільки живуть Українці, скрізь повинні вони поспішити на поміч голодним братям. Правда, та поміч — се капля в морі з огляду на те велічезне нещастє, яке постигло велику Україну, але якби тільки один раз нагодувати голодного брата, то й се вже велике діло. А наша поміч, якби вона мала не була, зможе все таки не тільки нагодувати, але й уратувати неодного від голодової смерти.

Наші, браття, що живуть в Америці, можуть богато зробити також таким способом, що будуть інформувати американське громадянство про голод на Україні й направляти туди американську поміч.

Поміч, посилана на висше подані київські адреси, причиниться передовсім до заспокоєнне голоду українських учених, письменників і взагалі інтелігенції, яка живе в дуже важких умовах.

Посилати допомогу на ті адреси найліпше через американську організацію „A. R. A." („American Relief Administration"), яка має на Україні свої стації і може зараз розділювати допомогу. A. R. A. передає допомогу в формі 10-долярових пакетів.

Орґанізація Нанзена не має на Україні своїх стацій і тому через сю організацію невигідно посилати допомогу на Україну

Кінчу покликом: Як Ваші Браття в Галичині, так і Ви, Американські Браття, ратуйте голодних братів на Укаїні.

Прага, 27 червня 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

*) „Продовольчий податок"—се поток, який платять селяни земельними плодами. Само слово „продовольчий" взятє з московської мови.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Н. Ш., Менвил, Р. Ай. — Ми не віримо, щоби в У. Н. Союзі було богато таких, що жалували би кілька центів місячно на спомогу калікам, сиротам та конаючим з голоду. Впрочім, найлучша річ піддати внесенне під голосованне членів. Тоді покажеться, за ким перевага. Послідня конвенція дала власть членам рішати про деякі справи через „референдум". А вже і Ви мусите признати, що загал членів старший і важніщий, чим хтонебудь інший. Не забудьте і за це, що, на [illegible]. На що роботьбу треба добути гроший! **Чи у вас свобода не варта нікля на місяць?!!!**

ДО РОБОТИ!

(Стаття надіслана).

Спомин про „нещасний з'їзд", який у свій час відбувся в Ню Йорку, відбирає усю охоту у нашого суспільства на нову спробу. Українська еміґрація боїться, щоб не витратити на пусте великі суми гроший, та, щоб намість об'єднання національних сил не довести до повного розбиття. Всеж-таки кождий бачить, що у нас досі нема ніякого порядку, ніякої системи, у несенню помочі рідному краєви.

Коли еміґрація хоче розумно і совісно сповнити свій обовязок для вітчини, то мусить уложити буджет і вибрати народню екзекутиву, яка винайде спосіб, щоб зібрати потрібні суми на всі народні потреби.

Ми мусимо знати, кільки можемо дати, із сподіваного народнього податку, на поодинокі цілі. Мусимо захопити у наш рахунок усе, що нашої помочі вартне і призначити відповідний відсоток жертв на кожду справу.

Найважнійшим ділом тепер являється поміч голодним на Великій Україні. Але попри цю акцію ми не можемо забути, що є і другі важні діла, які чекати не можуть.

Попри поміч голодним мусимо помогти інвалідам, Січовим Стрільцям, сиротам, студентам і т. д. Мусимо призначити також поважну пайку на активну боротьбу проти наїздників.

Щоби знати, кільки гроший потрібно на ріжні цілі, мусимо мати, оскільки можна, докладну статистику усіх, що нашої помочі потребують. Із краю повинні нам прислати всі дати, намісць того, щоби дорікати нам байдужностю.

У себе, тут, мусимо перевести докладну статистику усіх **справді національних сил.** Мусимо мати контролю, хто є Українцем не тільки на словах.

Коли не можна буде скликати народнього сойму, тоді треба пошукати другого способу, щоби створити національну екзекутиву на нашій еміґрації.

Початок вже зроблений у Филаделфії. Але до того „об'єднання організацій" треба ще долучити представників других національних тіл, так щоб увесь національний загал мав там своє заступництво. Усі ті представники українських організацій повинні вибрати спомеж себе робучу екзекутиву, котра буде начальною нашою владою та осередком усьої народньої роботи.

Ця наша влада повинна найти легкий, ясний спосіб оподаткування, щоб кождий знав, кількo, коли, і де має платити.

Як екзекутива повинна вважати, щоб не чинити великої і коштовної урядничої машини, і щоби здавати що місячний звіт з приходів і розходів, аби кождий знав, на яку ціль обертаються гроші.

Всенародню організацію можна легко перевести через істнуючі окружні і місцеві комітети, через поодинокі товариства, а й через відомих людей, які здавна займаються народньою роботою.

Було би знаменитою річию, колиб на повному засіданню „Об'єднання" ухвалено, який процент з народнього податку зужиється на поодинокі цілі.

Отут подається тільки як спробу, отака розкидка:

На поміч голодним 50%.

На активну боротьбу 10%.

На поміч Січовим Стрільцям і інвалідам 10%.

На поміч студентам 10%.

На поміч сиротам 10%.

На „Рідну Школу" 10%.

Розуміється, це пайованнє булоб тільки до того часу, поки числа з краю не подадуть нам докладного розміру потреб.

Коли перемине небезпека голоду на Україні, тоді ця пайка буджету обернеться на поміч галицькому правительству і на скріпленнє боєвої акції, яка являється найважнійщою справою, ратунковій, для України.

Колиж наше суспільство таки наважиться скликати всенародній з'їзд, то хай держиться кріпко одного, а це злуки і поваховання усіх національних сил. Пора показати ворогам і друзям, що у нас одноцільний, всеукраїнський фронт.

Об'єднана еміґрація добуде собі повагу і силу.

В минувшині українська акція не находила собі симпатії навіть в американських кругах. Причина була у тім, що еміґрація була розколена на дві части, які параліжували себе взаїмно.

Першим ділом для будучої екзекутиви, якнебудь вона створиться, є безперечно справа помочі для Великої України. Мусять подбати „батьки народу", щоби представити американським урядовим кругам страшнеє положенне голодуючих у цілій наготі. Гуманітарна акція не найде спротиву ніде, коли з'уміється представити справу як слід.

Не можна тепер ніяк псувати цього діла, хочаб найменьшою домішкою політики. Коли підуде делеґація, хай сконстатує одно, а це, що кільканайцять міліонів конаючих з голоду Українців потребує негайної помочі.

Написав оце в цій цили, щоби порушити нашу еміґрацію до скорійшої акції. А то минають дні за днями — а ми все не роздумали, що, як і коли зробити.

Не дармо кажуть Словаки, що „мудри Руснак по обедзе".

Це не правда, що ми бідужний народ, але це сумна дійсність, що ми такі повільні, що все остаємо позаду усіх. Ми все ждемо, щоби хтось за нас подумав, а може і зробив...

Та бодай цей раз покажімся інакшими!

Розбудім заспану енерґію, бо від неї залежить свобода, а й саме життє нашого народу!

Н. С.

НА ФОНД ГОЛОДУЮЧИХ.

(Через „Свободу").

Фред Бульчак з West Park, Ohio прислав $10.00

Попередно оголошено $12.00

ЗАГАЛЬНА СУМА $22.00.

ПОДЯКА.

Прага, дня 4. липня, 1922.

До вальної Редакції

„Свободи" в Джерзи Сіті.

За ласкаву посилку чека ч. 25253526 на суму 1300 Кч. за долярів $26.95, присланих до Вашої адміністрації з ріжних сторін для Січових Стрільців (15 долярів), а для студентів (11.95 долярів), прошу приняти мою найсердечнійшу подяку. Розуміється само собою, що Ваша жертва буде ужита після волі Шановних жертводавців.

Враз з щирою подякою приймїть мій найнизший поклін

Др. Смаль-Стоцький.

КІЛЬКО ЗАПОМОГОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ В АМЕРИЦІ ВИПЛАТИЛИ ЗАПОМОГ?

Подаемо спис американських бенефітових (запомогових) орґанізацій, котрі мають лайсенси в ріжних стейтах, з виказом сум, які вони від основання дотепер заплатили родинам членів (посмертне) і членам (запомоги хорим).

Сей виказ слідуе:

BENEFITS PAID SINCE ORGANIZATION.

1.	Ancient Order of United Workmen	$251,741,257
2.	Modern Woodmen of America	240,203,633
3.	Royal Arcanum	210,172,257
4.	Woodmen of the World, Sovereign Camp	135,532,031
5.	Maccabees, The	115,532,031
6.	Fraternal Aid Union	80,789,234
7.	Independent Order of Foresters	70,423,569
8.	National Union Assurance Society	60,315,316
9.	American Insurance Union	54,454,903
10.	Brotherhood of Railroad Trainmen	49,991,418
11.	Knights Pythias Insurance Department	48,202,815
12.	Locomotive Engineers M. L. & Accident Ins. Ass.	45,247,998
13.	Woodmen of the World, Denver, Col.	34,165,048
14.	National Protective Legion	32,234,623
15.	Catholic Order of Foresters	30,752,999
16.	Brotherhood of America Yeomen	28,309,475
17.	Security Benefit Association	28,239.001
18.	Royal Neighbors of America	26,725,164
19.	Order of Railway Conductors	25,952,773
20.	A. O. U. W. of Massachusetts	25,709,000
21.	Brotherhood of Locomotive Firemen and Enginemen	24,370,530
22.	A. O. U. W. of Ontario	22,738,959
23.	Catholic Knights of America	22,476,953
24.	A. O. U. W. of Kansas	22,090,909
25.	Ladies' Catholic Benevolent Association	21,391,646
26.	New England Order of Protection	20,700,450
27.	Woman's Benefit Association of the Maccabees	20,407,607
28.	Supreme Tribe of Ben Hur	19,375,923
29.	Women's Catholic Order of Foresters	17,067,763
30.	Canadian Order of Foresters	16,915.648
31.	Court of Honor Life Association	16,883,373
32.	Proterted Home Circle	16,002,258
33.	Wodern Brotherhood of America	15,270,040
34.	United Order of the Golden Cross	15,056,712
35.	Knights of Columbus	14,961,542
36.	Royal League	14,597,322
37.	A. O. U W. of Nebraska	13,863,673
38.	A. O. U. W. of Minnesota	13,500,000
39.	Woodmen Circle	12,779,872
40.	Independent Order, Brith Abraham	11,671,149
41.	Golden Seal Assurance Society	11,252,387
42.	Masonic Life Association	11,037,064
43.	Mystic Workers of the World	10,533,288
44.	**Polish National Alliance**	**10,532,628**
45.	Columbian Circle	9,999,568
46.	**First Catholic Slovak Union**	**9,509,000**
47.	United Omerican Mechanics (Both Departments)	9,445,286
48.	Ladies of Maccabees	9,261,871
49.	United Commercian Travelers of America	9,129,220
50.	Workmen's Sick and Death Benefit Fund	9,111,780
51.	Oredr Brith Abraham (U. S. Grand Lodge)	8,887,695
52.	Societe des Artisans Canadiens-Francais	8,751,331
53.	Massachucetts Cathrolic Order of Foresters	8,677,555
54.	Fraternal Mystic Circle	8,431,099
55.	Independent Order Free Sons of Izrael	8,302,429
56.	Catholic Mutual Benefit Association of Canada	8,257,880
57.	Neighbors of Woodcraft	8,146,787
58.	A. O. U. W. of Iowa	7,858,612
59.	Canadian Order of Chosen Friends	7,819,847
60.	**Bohemian Slavonian Benevolent Society**	**7,809,852**
61.	**Greek Catholic Union**	**7,570,898**
62.	Order of Canadian Home Circles	6,785,400
63.	Catholic Knights of Wisconsin	6,549,144
64.	**National Slovak Society of U. S. A.**	**6,466,095**
65.	Fraternal Brotherhood	6,306,862
66.	Degree of Honor Protective Association	6,048,124
67.	Ancient Order of Gleaners	6,001,040
68.	Odd Fellows' Relief Association	5,995,093
69.	**Polish Roman Catholic Union**	**5,811,200**
70.	A. O. U. W. of South Dakota	5,713,400
71.	**National Croation Society**	**5,332,743**
72.	A. O. U. W. of Oregon	4,852,115
73.	Travelers Protective Association	4,823,891
74.	German Beneficial Association	4,823,981
75.	Bohemian B. C. First Central Union	4,790,363
76.	Royal Highlanders	4,782,957
78.	L'Union St. Joseph du Canada	4,759,624
79.	Loyal American Life Association	4,711,928
80.	Knights of St. George, German Roman Catholic	4,339,296
81.	Alliance Nationale	4,271,055
82.	A. O. U. W. of New Jersey	4,255,422
83.	Chield of Honor	3,983,957
84.	Artisans Order of Mutual Protection	3,841,080
85.	Sons of Herman in Minnesota	3,802,000
86.	Loyal Association	3,663,930
87.	A. O. U. W. of Washington	3,603,529
88.	Equitable Fraternal Union	3,600,189
89.	Sons of Hermann (Texas)	3,570,016
90.	Western Catholic Union	3,406,619
91.	U. S. Letter Carriers' Mutual Benefit Association	3,317989
92.	A. O. U. W. of Connecticut	3,307,002
93.	Royal Templars of Temperence	3,271,201
94.	Columbian Woodmen	3,191,685
95.	A. O. U. W. of Texas	3,159,782
96.	New Era Association	3,087,398
97.	Danish Brotherhood in America	3,004,052
98.	Grand Fraternity, The	2,976,088
99.	Order of Scottish Clans	2,842,600
100.	Catholic Knights of Ohio	2,715,667
101.	Workmen's Circle	2,709,907
102.	Homesteaders, The	2,591,433
103.	Degree of Honor of Nebraska	2,528,691
104.	Roman Catholic Mutual Protective Socieyt	2,552,638
105.	United Artisans	2,478,824
106.	Brotherhood of America	2,444,196
107.	A. O. U. W. of North Dakota	2,439,856
108.	Modern Order of Praetorians	2,436,833
109.	United Order of Foresters	2,378,645
110.	Lutheran Mutual Aid Society	2,247,493
111.	Railway Mail Association	2,240,913
112.	Order of Mutual Protection	2,190,331
113.	Telegraph and Telephone Life Insurance Ass.	2,180,000
114.	A. O. U. W. of Maine	2,162,527
115.	Masonic Mutual Life Association	2,111,066
116.	Association Canada-Americaine	2,080,284
117.	Woodmen of the World, Canadian Order	2,010,919
118.	German Romah Catholic Aid Association	1,967,000
119.	**Slovenic National Benefit Society**	**1,964,294**
120.	A. O. U. W. of Oklahoma	1,889,532
121.	Western Bohemian Fraternal Ass.	1,857,009
122.	G. U. G. Germania	1,852,105
123.	Grand Carniolian Slovenian Catholic Union	1,828,046
124.	L'Union St. Jean Baptiste d' Amerique	1,808,469
125.	A. O. U. W. of Arkansas	1,756,147
126.	Home Benefit Association	1,715,250
127.	**Ukrainian National Association**	**1,676,851**
128.	South Slavonik Catholic Union	1,645,017
129.	Independent Order of Svithiod	1,605,488
130.	A. O. U. W. of West Virginia	1,578,955
131.	Beavers Reserve Fund Fraternity	1,540,866
132.	American Benefit Society	1,401,450
133.	Herolds of Liberty	1,381,800
134.	United Benevolent Association	1,367,886
135.	Independent Order of Puritans	1,336,438
136.	Modern Samaritans	1,307,167
137.	Degree of Honor of Kansas	1,307,083
138.	Polish Association of America	1,301,645
139.	The Mason's Annuity	1,267,603
140.	Alianza Hispano-Americana	1,200,380
141.	German Order of Harugari of Illinois	1,197,624
142.	First Catholic Slovak Ladies' Union	1,195,575
143.	North American Union	1,182,623
144.	Grand Orange Lodge of British America	1,179,080
145.	Bohemian Slavonian Union	1,160,027
146.	American Woodmen	1,155,627
147.	Daughters of America	1,129,872
148.	German Baptists' Life Association	1,056,053
149.	**Russian Orthodo Cath. Mutual Aid Society**	**1,054,077**
150.	Indepenent Order Brith Sholom	1,051,279
151.	Foresters of America	949,238
152.	Fraternal Reserve Association	949,238
153.	Mutual Benefit and Aid Society	986,328
154.	Independent Order of St. Luke	834,275
155.	Scandinavian American Fraternity	788,487
156.	Polish Alma Mater	779,300
157.	Catholic Family Protective Association	769,064
158.	Aid Association for Lutherans	768,804
159.	Catholic Workmen	729,416
160.	Western Bohemian Catholic Union	714,249
161.	North Star Benefit Association	672,938
162.	Bavarian National Association	662,527
163.	National Benevolent Society	601,366
164.	Christian Burden Bearers' Association	597,154
165.	Bohemian American Foresters	598,225
166.	Union of the French Canadians and Catholics	582,885
167.	Western Pennsylvania Odd Fellows' Relief Ass.	570,667
168.	Catholic Women's Benevolent Legion	558,229
169.	Order of Iroquois	550,502
170.	Pike County Mutual Life Association	533,323
171.	Catholic Fraternal League	509,282
172.	Independent Order of Vikings	488,022
173.	Sons of Norway	477,003
174.	Order of Amaranth	474,422
175.	Lithuanian Alliance of America	413,233
176.	Catholic Ladies of Columbia	410,572
177.	Order Sons of St. George of Illlonis	403,483
178.	Catholic Knights of Illinois	400,100
179.	Occidental Mutual Benefit Association	396,489
180.	Western Bohemian Catholic Union	395,200
181.	Societe l'Assomption	338,193
182.	Hibernian Life Insurance Association	304,950
183.	National Home Guard	294,764
184.	Independent Workmen's Circle	225,685
185.	Modern Romans	222,972
186.	Patricians, The	214,190
187	Eastern Star Benevolent Fund	208,108
188.	Independent Western Stal Order	207,999
189.	Degree of Honor of Washington	201,072
190.	L'Union St. Joseph de Drummondville	181,840
191.	Columbian Fraternal Association	165,542
192.	National Fraternal Society of the Deaf	153,628
193.	Farmers' Life Insurance Association	134,542
194.	American Workmen	130,595
195.	Catholic Benevolent League of Indiana	108,750
196.	Benevolent Knights of America	108,192
197.	Jewish National Workers' Alliance	103,763
198.	United Aid	92,808
199.	Pennsylvania Catholic Beneficial League	88,083
200.	Bohemian American Union	87,470
201.	Order of Golden Links	83,635
202.	A. O. U. W of New Hampshire	71,608
203.	American Home Watchmen	55,672
204.	Beavers National Mutual Benefit	50,739
205.	Order of Liberty	33,214
206.	Federal Reserve Association	22,409
207.	Fraternal Order of Eagles Insurance Dept.	15,000
208.	Lutheran Brotherhood	4,000
209.	Societies merged, or retired from business	337,298,000
	Total Benefits paid by Fraternal Beneficiary Societies	**$2,765,638,887**

Сей виказ показуе, що таких орґанізацій є 209. Загалом вони виплатили запомог в сумі $2,765,638,887, отже два і три чверти біліона (мілярда) долярів.

Між сими орґанізаціями на 127-ому місці є УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ, котрий від основання до оголошення сього виказу заплатив допомог в сумі $1,676,851.

Перед У. Н. Союзом, на 61-ому місці є ГРЕЦЬКО-КАТОЛИЦЬКЕ СОЄДИНЕННЄ з Говмстед, Па., яке заплатило запомог $7,570,898. Се є орґанізація угорських Українців, одна з найсильнійших славянських орґанізацій в Америці.

Зноваж по У. Н. Союзі, на 149-ому місці є ОБЩЕСТВО РУССКИХ БРАТСТВ, з Иилкс Беррі, Па., яке дасі виплатило запомог в сумі $1,054,077. До сеї орґанізації належать переважно галицькі Українці з так званої русофільської партії.

Вже з сього виказу видно, що угорські Українці ліпше держаться своеї орґанізації ніж галицькі. Галицьких Українців є більше в Злучених Державах ніж угорських, а мимо того вони не збудували такої орґанізації як угро-руське Соединенне, яке мае 140,000 членів. Наші браття Угорщани загнали в кут і Поляків, і Чехів, і Словаків і другі народности, бо їх орґанізація, дорівнуе найбільшій польській орґанізації „Звйонзкови" з Шикаґо, хотяй угорських Українців є 10 разів меньше в Америці аніж Поляків, а також чеській і словацькій орґанізації, хотяй і Чехів і Словаків є теж більше ніж угорських Українців в Америці.

Длятого щодо єдности, карности і дбалости про свою рідну орґанізацію галицькі Українці повинні пійти на науку до угорських Українців.

Нехай члени У. Н. Союза добре приглянуться сьому виказови і постановлять собі від нині завзятись та притягнути всіх не зорґанізованих Українців до У. Н. Союза, а в недалекому часі вже не будемо потребувати встидатись, що ми слабо зорґанізовані, слабше від других народностий в Америці.

Тільки більше охоти і праці, а успіх прийде за ними.

Іван Франко.

СУЧАСНА ПРИКАЗКА.

Ви чули ту пригоду?
В часі розливу рік
Попав у бистру воду
Нещасний чоловік.
В глибокім вирі беться
І тоне вже туй-туй,
До кума, що на мості,
Кричить: „Рятуй! Рятуй!"
А кум що на поруча
Поважно лікті спер,
Глядить критично: „Втоне,
Чи вирне ще тепер?"
Вкінці махнув рукою
І мовив лиш одно:
„Не тратьте, куме, сили
Спускайтеся на дно".

Гай, гай! Таких кумів нам
Не два, не три, не пять
В життю що-дня, що-хвилі
Приходиться стрічать.
Ти в горю, нужді бєшся,
Мов риба у саку,
Працюєш, тачку тягнеш,
Мов панщину важку;
Тут сумнів мучить душу,
Що місце то боляк, —
А він лиш критикує:
„Се зле" і „Се не так!"
За поміч і пораду
Він має лиш одно:
„Не тратьте, куме, сили,
Спускайтеся на дно!"

І наш народ так беться
В матні вже много літ,
І хвилі напосілись
Його розмити слід.
А на безпечнім мості
Фальшивії брати
Стоять і ждуть — чи може,
Щоб поміч принести?
Стоять і ждуть на хвилю,
Що брата проковтне,
Числять: тепер ще вирне,
Тепер вже чей пірне.
На крик його й благання
В них слово лиш одно:
„Не тратьте, куме, сили,
Спускайтеся на дно!"

Та що се? Він не тоне,
Хапаєсь берегів,
Не слухає поради
Облесних ворогів;
І під ногами чує
Вже твердший, твердший [ґрунт, —
А ті на мості в репет:
„Се бунт! Се бунт! Се бунт!"
Під ними міст хитаєсь
І хвиля прясла рве
І з моста крик лунає:
„Рятуйте хто живе!
Рятуйте більшу власність,
Рятуйте панський лан!
Рятуйте трон і вівтар!
Давай обложний стан!"

А що, як Немезида
Собі одного дня
Позволить жарт зробити
І ролі поміня?
На своїм ґрунті стане
Русь міцно на ногах,
А супротивна хвиля
Піде по ворогах?
І ті, що вас із виру
Спасали мило так,
Самі скоштують троха,
Який то в мокрім смак?
А Русь на їх благання
Їм відповість одно:
„Не тратьте, браця, сили,
Спускайтеся на дно?..."

ДОПИСІ

ВАЙТСТОН, Н. Й.

На поміч українським інвалідам.

До нашого товариства „Просьвіта” прийшов лист від українських інвалідів зі Львова просячи нас о поміч для наших борців героїв за котрих нам не можна забути. Річ кождому зрозуміла на якій дорозі опинились тепер наші борці, котрі проливали кров за нас і за нашу вітчину, Україну. Проте Михаіл Дзярский занявся збіркою і зібрано $18, котрі вислано чеком через Амерікан Екпрес Компани дня 25. червня ч. чека 2542209 на Краєвий Союз Кредитовий у Львові Р. ч. 10.

Імена жертводавців оці: Михаіл Баран $2; Михаіл Гарасимів, Михаіл Дзярський, Михаіл Покришка, Михаіл Билов, Михаіл Мисьович, Андрей Кеблеш, Миколай Гамера, Андрій Голуханець, Роман Бойко, Роман Салабай, Максим Олексів, Іван Процак, Стефан Кузьма і Марія Женджель по $1; Василь Валчук 75 цнт.; Іван Голошецький і Стефан Драган по 50 ц.; Михаіл Загородний 25 цнт.

Всім жертводавцям щире спасибі! **М. Д.**

—o—

ЙОНГСТАВН, О.

Поміч голодним.

Щоби вшанувати память Шевченка, українська громада в Йонгставн, зладила концерт 2-го липня. Не стану переповідати подрібно усіх точок цего святочного вечера, а тільки скажу, що уся програма зістала виконана велично і сьвітло. Та це і не є ніяке диво, коли зважимо, що український хор в Йонгставн, під управою д. А. Ґели, є безперечно одним з найлучших на цілій нашій еміграції. Коли свого часу був тут контест поміж ріжними хорами, наш хор одержав першу нагороду — усіми голосами судіїв.

Крім вокальних і музичних продукцій були дві деклямації і дві промови, які причинилися чимало до піднесеення духового настрою у зібраної публики.

А щоби із того настрою була користь, порішено на короткій нараді, зараз по концерті, щоби завязати негайно комітет помочі голодним на Україні.

Перші збори того комітету відбулися 9-го липня. В склад комітету увійшли найсвідоміші люди. До комітету вступило кільканайцять женщин, а усі товариства мають прислати своїх відпоручників. **Всенародне віче має скликатися на 23-го липня до галі „Українського Народного Дому”.**

А щоби зробити уже тепер якийсь початок, на зборах комітету зібрано складку, яка принесла $60.00. Зложили слідуючі:

М. і Е. Струтинські $10.00; по $5.00: Йос. Поточний, Катерина Фурдас, Юрій Прислїпський, Григ. Гаврилів; $3.00 Гр. Савчак; по $2.00: Іван Дубас, Мих. Заяць, Андрій Ґела, Іван Павловський, Ст. Мош; по $1.00: Варвара Ґела, Вол., Ґела, Ілько Цебряк, Мих. Мельникович, Ів. Кравець, Ів. Мигаль, Юрій Васько, Микола Ліщак, Мих. Ткачишин, Андрій Біблей, Андрій Іляшевич, Мих. Ганиш, Ю. Литвин, Мик. Ковальчук, Роман Ґіль; по 50 ц.: Настя Набережна, Анна Кихтан, Текля Ґела, Юстина Баґан. — Разом $60.00.

Ці гроші відіслано сейчас до **„American Relief Administration, 42 Broadway, New York City”** із цим, щоби вони за ці гроші вислали поживу на руки **професора Е. Тимченка, 14 Бульвард Шевченка, Київ, Україна,** який розділить цю поживу помежи найбільше потребуючих.

У листі ми звернули увагу американського комітету, **що українські села терплять найбільше** і вказали на ті округи, які мусять дістати негайну поміч.

Тимчасова екзекутива нашого комітету вислала вже колекторів, які насамперед будуть збирати поміж самими Українцями, а відтак хата від хати поміж усім населеннєм в Йонгставн.

Порішено, щоби постаратися о як найбільший розголос у місцевих часописях і просити заряд міста о дозвіл на „теґ-дей” і збірку по домах. Ухвалено, щоби женщини занялися збіркою, а придати їм до помочі мужчин-комітетових.

Дня 22-го липня, в суботу, уряджуємо на поміч голодним великий концерт і баль в українській гали, 525 W. Rayen St., на котрім обовязаний бути кождий добрий Українець-Українка.

Хай вибачуть усі добрі люди, що не поміщуємо їх імен оттут, що не виказуємо заслуг кождого і кождої поодиноко. Але це учинимо аж тоді, як сповнимо належно свою завдачу. Коли зберемо тисячі долярів на спомогу конаючим від голоду, доперва тоді буде пора подати до прилюдного відома імя кождої і кождого, хто причинився своїм трудом до ратовання нашої Батьківщини! **С.**

Ramon del Valle-Inclan.

МОЯ СЕСТРА АНТОНІЯ.

(Еспанське оповіданнє).

З англійського перекладу перевів **Марко Скритий.**

(2)

XI.

Базиліса, стара служниця моєї мами, крутилась за дверми. Я побачив її і вона вхопила мене за ковнір, стуливши мої уста зморщеною рукою:

„Не відзивайся і словечком, лайдаку!”

Я глянув на неї скоса, бо вона мене представилась наче фіґура на катедрі. По хвилі вона пхнула мене злегка:

„Йди, йди геть відси!”

Я зіпхнув її зморщену стару руку з моїх плечей і лишився при ній. Я чув, як монах говорив:

„Се є питаннє спасення душі...”

Базиліса знова мене пхнула:

„Йди відсіль. Тобі не можна сього слухати”.

І знова всьо проминуло, вона приложила око до дірки в дверях. Я крутився біля неї і вона тепер мені сказала:

„Ти не маєш тямити нічого, що чуєш”.

Я не міг здержатись від сміху. Вона дійсно виглядала як фіґура. Я не знаю, чи се був кіт, чи пес чи вовк, але се була одна з тих камяних постатей, що видніють на склепінню катедри.

XII.

Ми могли чути, про що вони розмовляли в кімнаті. В голосі Францишкана було чути:

„Днесь рано молодець переслідуваний чортом, прийшов до нашого монастиря. Він сказав мені, що попав у сіти нещасного кохання, і в своїй розпуці викликав поміч Сатани. О півночи явився йому упавший ангел в попеловій хмарі, голосно трепотячи своїми лиликоватими крилами”.

Моя мама зітхнула:

„О, Господи”.

Монах говорив дальше:

„Сатана сказав йому, що коли він підпише з ним умову, він поможе йому в його коханню. Хлопчина отямився, бож був він миропомазаний християнин, і прогнав його хрестом. Він признався про всьо мені нині ранком при сповіди „Я сказав йому, що він мусить виречись усього, але він відказався. Усі мої поради не зворушили його. Його душа буде страчена”.

Моя матір простогнала:

„Я-б радше побачила свою дочку вмерлою”.

А голос монаха, загадочно перестрашуючий, тягнувся дальше:

„Її смертю він може побідити пекло. Колиж вона буде жити, то вони готові бути страчені обоє... Як може бідна женщина, як ти, противитись внутрішній мудрости?”

„При помочи ласки божої!”

Наступила довга перерва. Монах правдоподібно мусів укладати свою відповід. Базиліса пригорнула мене до своеї груди. Ми почували відголос монаших сандалів і старушка пустила мене, хотячи встати і відступитись. Але вона осталася на місци, як голос продовжався:

„Ласка божа не все є з нами, дочко моя. Вона виприскує наче фонтана і висихає. Є душі, що думають лиш про своє спасеннє, і ніколи не відчувають Любови до своїх ближних; се власне є висохлі фонтани. Скажи мені, що ділялося в твоїм серцю, коли ти почула, що християнська душа є загрожена? Що ти робиш, аби вирвати його від сил пекла? Борони йому своеї дочки, на се лише, щоб він міг дістати її з рук Сатани...”

Моя мама скрикнула:

„Ісус мені допоможе!”

Голос монаха, повний пімсти, звенів:

„Любов повинна бути для всіх однакова. Любити лише свого вітця, свого мужа або своє дитину, значить — кланятися глиняним ідолам. Несвідомо ти допчеш хрест господній, як допче його сей ученик Бреталь”.

Здавалося, що він буде виходити. Як Базиліса і я відійшли, чорний кіт перебіг мимо нас. Ніхто не бачив, як отець Бернард опускав наш дім. Того дня пополудни Базиліса пішла до монастиря і там сказали їй, що він поїхав на місію, кілька миль відси.

XIII.

Дощ бився об віконні шиби і темне світло наповнило усі кімнати.

Антонія сиділа при вікні, вишиваючи, а наша мама, спершись на софі, вдивилася в неї так ціпко, що її очи ані поворухнулись. Глибока тишина огорнула нас, і всьо, що можна було чути, се тиктик годинника. Антонія здрімалась і голка її повисла у пів-воздусі. Мама зітхнула важко і сестра заклїпала повіками, начеб пробудилась зі сну. В кількох церквах почали бити дзвони Базиліса вийшла з світлом, оглянула всі двері і наложила віконниці. Антонія знова здрімалась, сим разом випустивши з рук вишиванку. Мама пригорнула мене до себе своєю рукою і обняла. Базиліса принесла своє веретено і сіла на підлозі біля софи. Я чув скрепіт маминих зубів. Базиліса, сидячи в її ногах, глянула, на неї, а моя мама, скрикнула:

„Нажени геть кота від софи”.

Базиліса нахилилась:

„Деж є кіт?”

„Він прийшов з тобою, як ти внесла світло”.

„Я його не бачу”.

„Та чи не чуєш також?”

Старушка вимахуючи веретеном попід софою, відповіла:

„Ні, я не чую”.

Моя мама скричала:

„Антоніє! Антоніє!”

„Що, мамо?”

„Про що ти думаєш?”

„Нічого, мамо!”

„Чи ти чуєш, як кіт драпає?”

Антонія слухала хвилину.

„Він вже більше не драпає”.

Мама ціла стряслася.

„Він драпає осьтут на підлозі, біля моїх ніг, але я також не можу його бачити”.

Її пальці затиснулись на мойому рамени. Базиліса пішла по світло, але подув вітру, що тряс усіми дверми, згасив його. Мама зверещела, вхопивши мою сестру за коси. Оливною галузкою, замоченою в свячену воду, старушка кропила всі кутики кімнати.

XIV.

Мама пішла до своєї кімнати; заголосив дзвінок і Базиліса вийшла. Антонія відчинила вікно і очами сплячої дивилась на долину. Вона поволи відступилась і відтак скоро опустила кімнату. Я оставився сам і, обернений чолом до вікна, слідив, як щезали блески останніх світел. Мені здавалось, що я чув якісь крики в домі, але я не ворушився. Я був якось невиразно переконаний, що се є щось, на що я, дитина, не мав звертати уваги. Я стояв при вікні, моя голова морочилась страшними, поміщаними гадками, пригадуючи собі свої гріхи і години, як мене самого замкнули в темній кімнаті. Виростали нещасливі спомини і огортали мою душу. Я був розвиненою дитиною, одною з тих, що з цікавими очима полишає свою забавку і йде слухати сплетні старушок. Поволи метушня завмирала і коли дім вже цілком успокоївся, я вийшов з кімнати. Базиліса щойно виходила з сусідньої кімнати і шепнула до мене:

„Не роби непотрібного ґаласу, лайдаку!”

Я стояв на пальцях зараз коло дверей маминої спальні. Двері були відхилені і з середини уносилось жалісне шемраннє і сильна вонь запашного оцту. Мама була вже в ліжку. Її рука з чорною рукавичкою лежала на білому простиралі, її очи були широко отворені і коли я війшов, вона звернула їх до дверей, не порушаючи головою:

„Мій синку, прожени геть кота з моїх ніг!”

Я зблизився до неї і чорний кіт скочив на підлогу і вибіг на двір. Базиліса, що стояла в дверях, також бачила його і казала, що мені вдалося вигнати його бо моє серце було чисте.

XV.

Тямлю — одного довгого скучного дня моя мама сиділа в кімнаті, де світло ледви продиралось крізь замкнені віконниці, зложила руки навхрест, повила свою голову в хустину, а лице у неї було безбавне. Вона не говорила ні словечка і коли другі говорили, вона мовчки звертала на них свої очи. Се був день, що не мав годин, весь потоплений в сумерку. Нечайно він скінчився, як засвічено лямпу. Мама скрикнула:

„Кіт! Кіт! Здійми його, він на моїх плечах”.

Базиліса приступила до мене й із втаємниченою силою пхнула мене до мами. Вона похилилась, пульс у неї бив, а її гладкі коси діткнулись мого лиця. Вона шепнула мені в ухо:

„Зложи навхрест свої руки”!

Я зложив навхрест свої руки і Базиліса поставила їх на мамині плечі, шепнувши мені:

„Що ти чуєш?”

Перестрашений, я відповів такимже звуком голосу:

„Не чую нічого, Базилісо”.

„Не чуєш, чи вони горячі?”

„Не чую нічого, Базилісо”.

„Чи не чуєш котячої шерсти?”

„Нічого взагалі!”

І я вибухнув плачем, перестрашений вереском моеї матери. Базиліса взяла мене і винесла до сіней:

„Ти лайдаку! Ти мусів вистроїти щось поганого нині „Тому і не можеш прогнати ворога”.

Вона пішла назад до спальні, а я стояв у сінях, перестрашений і нещасливий на згадку про мої гріхи. Вереск не втихав і слуги рушили по цілому дому з світлами в руках.

(Конець буде).